

ZAGRANICZNE SYSTEMY SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

KAMERUN

PRAKTYCZNY PRZEWODNIK PO UZNAWALNOŚCI WYKSZTAŁCENIA

Publikacja współfinansowana jest przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER).

MATERIAŁ INFORMACYJNY OPRACOWANY PRZEZ
BIURO UZNAWALNOŚCI WYKSZTAŁCENIA – ENIC-NARIC POLSKA

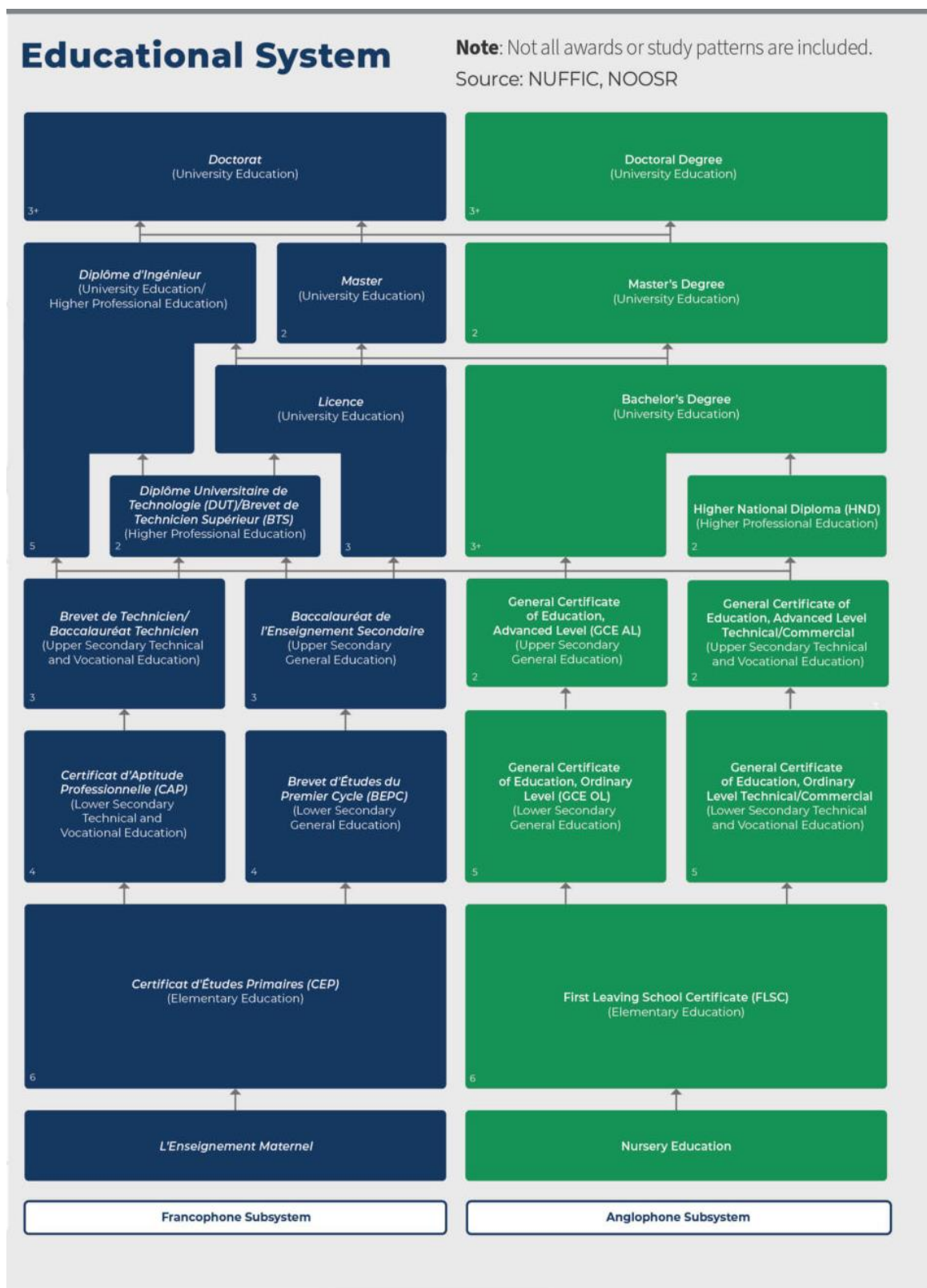
Spis treści

Schemat systemu edukacji Kamerunu	3
Dokumenty uprawniające do podjęcia studiów pierwszego stopnia i studiów jednolitych	4
Studia krótkie	4
Studia pierwszego stopnia	5
Studia drugiego stopnia i studia jednolite.....	6
Studia trzeciego stopnia.....	7
Skala ocen	7
Listy uczelni.....	8
Tabela ewaluacyjna kameruńskich dyplomów.....	9

Noty prawne

1. Opracowanie udostępnione jest na licencji [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International \(CC BY-NC-ND 4.0 International\)](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).
2. Informacje zawarte w opracowaniu służą wyłącznie celom informacyjnym i edukacyjnym i nie stanowią źródła prawa, urzędowej interpretacji przepisów prawa, a także nie są oficjalnym stanowiskiem właściwych organów lub władz.

Schemat systemu edukacji Kamerunu

Źródło: <https://wenr.wes.org/wp-content/uploads/2021/04/Cameroon-Infographic-CP-2021-v4-scaled.jpg>

Dokumenty uprawniające do podjęcia studiów pierwszego stopnia i studiów jednolitych

Kształcenie w Kamerunie prowadzone jest w dwóch systemach: brytyjskim i francuskim.

W systemie brytyjskim uczniowie, którzy ukończyli edukację na poziomie gimnazjalnym, zdali egzamin i otrzymali świadectwo Cameroon General Certificate of Education Ordinary Level (GCE OL) lub Cameroon General Certificate of Education Ordinary Level Technical/Commercial, mogą kontynuować edukację na poziomie średnim. Po ukończeniu i zdaniu państwowego egzaminu końcowego (A level examination)) uczniowie szkół ogólnokształcących otrzymują świadectwo **Cameroon General Certificate of Education Advanced Level (GCE AL)**, zaś uczniowie szkół o profilu zawodowym - **Cameroon General Certificate of Education Advanced Level Technical/Commercial**. Ww. świadectwa uprawniają ich posiadaczy do ubiegania się o przyjęcie na studia w Kamerunie.

W systemie francuskim uczniowie, którzy ukończyli edukację na poziomie gimnazjalnym, zdali egzamin i otrzymali świadectwo Brevet d'Études du Premier Cycle (BEPC) lub Certificat d'Aptitude Professionnelle (CAP), mogą kontynuować edukację na poziomie średnim. Po ukończeniu i zdaniu państwowego egzaminu końcowego uczniowie szkół ogólnokształcących otrzymują świadectwo **Baccalauréat de L'Enseignement Seconadire**, zaś uczniowie szkół o profilu zawodowym - świadectwo **Brevet de Technicien/ Baccalauréat de Technicien**. Ww. świadectwa uprawniają ich posiadaczy do ubiegania się o przyjęcie na studia w Kamerunie.

Uzyskane w Kamerunie świadectwo, uprawniające do podejmowania studiów wyższych, podlega w Polsce uznaniu zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. Szczegółowe informacje dostępne są na stronie opracowanej przez Departament Współpracy Międzynarodowej Ministerstwa Edukacji i Nauki, właściwy w kwestii uznawalności świadectw: <https://www.gov.pl/web/edukacja/uznawanie-wykształcenia-uzyskanego-za-granica>.

Studia krótkie

Posiadacze Cameroon General Certificate of Education Advanced Level (GCE AL), Cameroon General Certificate of Education Advanced Level Technical/Commercial oraz Baccalauréat de L'Enseignement Seconadire i Brevet de Technicien/ Baccalauréat de Technicien mogą wybrać oferowaną przez szkoły wyższe 2-letnią ścieżkę krótkiego kształcenia zawodowego. Po jej ukończeniu, w systemie brytyjskim wydawany jest **Higher National Diploma (HND)**, zaś w systemie francuskim - **Brevet de Technicien Supérieur (BTS)/ Diplôme Universitaire de Technologie (DUT)**. Zgodnie z decyzją kameruńskiej uczelni posiadacze ww. dokumentów mogą zostać przyjęci na drugi lub trzeci rok studiów pierwszego stopnia.

Higher National Diploma (HND) oraz **Brevet de Technicien Supérieur/Diplôme Universitaire de Technologie** nie mają swojego odpowiednika w polskim systemie edukacji i z tego względu nie podlegają w naszym kraju formalnemu uznaniu. Po przyjęciu kandydata na studia wyższe pierwszego stopnia polska uczelnia może jednak zaliczyć na ich poczet zajęcia zrealizowane w trakcie trwania ww. programów kształcenia. Zaliczenie zajęć następuje na zasadach określonych regulaminie studiów.

Studia pierwszego stopnia

W 2007 r. Kamerun wprowadził trzystopniowy system boloński 3+2+3 (Licence-Mastère-Doctorat/LMD lub Bachelor-Master-Doctor/BMD). Kształcenie na poziomie szkolnictwa wyższego prowadzone jest przez uczelnie publiczne i prywatne. Podstawą przyjęcia na studia pierwszego stopnia jest posiadanie Cameroon General Certificate of Education Advanced Level (GCE AL)/Cameroon General Certificate of Education Advanced Level Technical/Commercial lub Baccalauréat de L'Enseignement Secondaire/Brevet de Technicien/Baccalauréat de Technicien. Jednakże wiele uczelni stawia dodatkowe kryteria, np. wymóg uzyskania w trakcie A level examination wysokiej średniej z danego przedmiotu, a także zdanie na określonym poziomie egzaminu z języka francuskiego lub angielskiego.

W systemie brytyjskim studia pierwszego stopnia trwają od 3 do 4 lat (180-240 kredytów). Po ich ukończeniu w zależności od kierunku studiów wydawany jest dyplom **Bachelor** ze wskazaniem dziedziny, np. Bachelor of Arts (BA), Bachelor of Science (BSc), Bachelor of Education (BEd), Bachelor of Nursing (BNs), Bachelor of Technology (BTech), itd. Dyplom Bachelor with first class Honours lub Bachelor with second class Honours uprawniają do ubiegania się o przyjęcie na studia drugiego stopnia.

W systemie francuskim studia pierwszego stopnia trwają 3 lata (180 kredytów) i kończą się uzyskaniem dyplomu **Licence**. W efekcie kształcenia o charakterze akademickim wydawany jest dyplom **Licence Fondamentale** (zwany też **Licence Académique**), zaś w przypadku studiów o charakterze akademicko-zawodowym - dyplom **Licence Professionnelle**. Dyplom Licence uprawnia do ubiegania się o przyjęcie na studia drugiego stopnia.

Zgodnie z art. 326 ust. 2 ww. ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce uzyskany w Kamerunie dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia, dający w tym kraju prawo do kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia, uprawnia w Polsce do:

- kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia,
- kontynuacji kształcenia na studiach podyplomowych.

Polski odpowiednik kameruńskiego dyplomu, uzyskanego po ukończeniu studiów pierwszego stopnia, może zostać ustalony w drodze nostryfikacji, w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów za granicą oraz potwierdzania ukończenia studiów na określonym poziomie.

Studia drugiego stopnia i studia jednolite

Podstawą przyjęcia na studia drugiego stopnia w Kamerunie jest posiadanie dyplomu Bachelor with first class Honours, Bachelor with second class Honours lub Licence.

W systemie brytyjskim studia drugiego stopnia trwają 2 lata (180 kredytów). Po ich ukończeniu w zależności od kierunku studiów wydawany jest dyplom **Master** ze wskazaniem dziedziny, np. Master of Arts (MA), Master of Science (MSc), Master of Education (MEd), Master of Laws (LLM), itd.). Dyplom Master, uzyskany po 2 latach kształcenia, uprawnia do ubiegania się o przyjęcie na studia doktoranckie

W systemie francuskim studia drugiego stopnia trwają 2 lata (180 kredytów). Pierwszy rok studiów przeznaczony jest na kształcenie teoretyczne (zwane Mastère¹ lub M1), po którym student może wybrać ścieżkę akademicką, kończącą się dyplomem **Mastère de Recherche - tzw. M2**, lub ścieżkę zawodową, kończącą się dyplomem **Mastère Professionell - tzw. M2**. Dyplom Mastère, uzyskany po 2 latach kształcenia, uprawnia do ubiegania się o przyjęcie na studia doktoranckie.

W Kamerunie prowadzone są również studia jednolite, które trwają w zależności od kierunku od 5 do 7 lat. Studia na kierunkach inżynierskich kończą się uzyskaniem dyplomu **Diplôme National d'Ingénieur/Diplôme d'Ingénieur d'Etat**. Kształcenie prowadzące do jego uzyskania prowadzone jest w szkołach typu grandes écoles oraz szkołach inżynierskich, działających przy uniwersytetach. Studia te, co do zasady trwają 5 lat, jednak mogą też być krótsze, jeśli np. przyjęcie na nie nastąpiło w oparciu o dyplom ukończenia studiów krótkich (DUT/BTS). Dyplom Ingénieur uprawnia do ubiegania się o przyjęcie na studia doktoranckie

Na studiach jednolitych odbywa się również kształcenie na kierunku lekarskim, dentystycznym, farmaceutycznym i weterynaryjnym. Studia trwają łącznie 7 lat. Po ich ukończeniu, odbyciu stażu i obronie pracy wydawany jest odpowiednio **Diplôme de Docteur en Médecine, Diplôme de Docteur Dentaire, Diplôme de Docteur en Pharmacie** oraz **Diplôme de Docteur Vétérinaire** (w systemie francuskim) i **Doctor of Medicine, Doctor of Dental Medicine, Doctor of Pharmacy** i **Doctor of Veterinary Medicine** (w systemie brytyjskim). Powyższe dyplomy dają w Kamerunie prawo do wykonywania zawodu oraz do uprawniają do ubiegania się o przyjęcie na studia doktoranckie.

Zgodnie z art. 326 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce uzyskany w Kamerunie dyplom ukończenia studiów drugiego stopnia lub studiów jednolitych, dający w tym kraju prawo ubiegania się o nadanie stopnia doktora, uprawnia w Polsce do:

- kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia,
- kontynuacji kształcenia na studiach podyplomowych,
- ubiegania się o przyjęcie do szkoły doktorskiej lub ubiegania się o nadanie stopnia doktora.

Polski odpowiednik kameruńskiego dyplomu, uzyskanego po ukończeniu studiów drugiego stopnia lub studiów jednolitych, może zostać ustalony w drodze nostryfikacji, w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów za granicą oraz potwierdzania ukończenia studiów na określonym poziomie.

Studia trzeciego stopnia

Doktorat jest najwyższą kwalifikacją z zakresu szkolnictwa wyższego, jaką można uzyskać w Kamerunie. Warunkiem wstępu na studia doktoranckie jest posiadanie dyplomu Master. Studia doktoranckie trwają od 3 do 5 lat. W czasie ich trwania doktorant prowadzi pracę badawczą oraz przygotowuje rozprawę doktorską. Po jej obronie nadawany jest stopień **Doctorat du Troisième Cycle** (w systemie francuskim) i **Doctor of Philosophy (PhD)** w systemie brytyjskim).

Polski odpowiednik kameruńskiego stopnia naukowego może zostać ustalony w drodze nostryfikacji, w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki nadanych za granicą.

Skala ocen

Przed 2007 r. w Kamerunie stosowana była następująca skala ocen:

Skala punktowa	Opis	Znaczenie
16-20	Très bien	Bardzo dobrze
14-15	Bien	Dobrze
12-13	Assez bien	Dość dobrze
10-11	Passable	Dostatecznie
0-9	Echec/Insuffisant	Niedostatecznie

Od 2007 r. po reformie systemu edukacji w Kamerunie stosuje się następującą skalę ocen:

Skala punktowa od 0 do 100	Skala literowa	Skala punktowa od 0 do 4	Znaczenie	Skala w systemie brytyjskim i francuskim
80-100	A	4.00	Excellent/Celująco	1 st Class/Très bien
75-79	A-	3.70	Very good/Bardzo dobrze	1 st Class/Bien
70-74	B+	3.30	Good/Dobrze	1 st Class
65-69	B	3.00	Fair to good/Dość dobrze	2 nd Class Upper Division/Assez bien
60-64	B-	2.70	Fair to good/Dość dobrze	2 nd Class Upper Division
55-59	C+	2.30	Satisfactory pass/Zadowolająco	2 nd Class Lower Division/Passable
50-54	C	2.00	Satisfactory pass/Zadowolająco	2 nd Class Lower Division

45-49	C-	1.70	Average but unsatisfactory/Niezadowolająco	Credits passed but not transferable/Crédits capitalisés non transférables
40-44	D+	1.30	Average but unsatisfactory/ Niezasadowno	
35-39	D	1.00	Average but unsatisfactory/ Niezasadowno	
30-34	E	0.00	Fail/Niedostatecznie	Echec/Insuffisant
0-29	F	0.00	Fail/Niedostatecznie	

Listy uczelni

Listy uznanych w Kamerunie uczelni państwowych (Universités d'Etat) i prywatnych (Instituts Privés d'Enseignement Supérieur) dostępne są na archiwalnej stronie Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego Kamerunu <https://web.archive.org/web/20230128024049/https://minesup.gov.cm/> w zakładce *Institutions Universitaires*.

Tabela ewaluacyjna kameruńskich dyplomów

Nazwa dyplomu/kwalifikacji	Uznanie dyplomu w celu kontynuacji kształcenia w Polsce	Uznanie w innych celach
Higher National Diploma (HND) Brevet de Technicien Supérieur (BTS) Diplôme Universitaire de Technologie (DUT)	Możliwość zaliczenia okresu studiów na poczet studiów pierwszego stopnia.	Brak odpowiednika w polskim systemie edukacji
Bachelor with first class Honours Bachelor with second class Honours Licence Fondamentale/Licence Académique Licence Professionnelle	Możliwość kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia i studiach podyplomowych.	Nostryfikacja
Master Mastère de Recherche Mastère Professionnelle Doctor of Medicine Doctor of Dental Medicine Doctor of Pharmacy Doctor of Veterinary Medicine Diplôme de Docteur en Médecine Diplôme de Docteur Dentaire Diplôme de Docteur en Pharmacie Diplôme de Docteur Vétérinaire	Możliwość kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia, studiach podyplomowych, w szkole doktorskiej oraz ubiegania się o nadanie stopnia doktora.	Nostryfikacja
Doctor of Philosophy (PhD) Doctorat du Troisième Cycle	Nostryfikacja	Nostryfikacja